

Pagina principală

Schimbări recente

Cafenea

Articol aleatoriu

Facebook

Participare

Cum încep pe Wikipedia

Ajutor

Portaluri tematice

Articole cerute

Donații

Trusa de unelte

Ce trimite aici

Modificări corelate

Trimite fișier

Pagini speciale

Navigare în istoric

Informații despre pagină

Citează acest articol

Element Wikidata

Tipărire/exportare

Creare carte

Descarcă PDF

Versiune de tipărit

În alte limbi

Polski

Modifică legăturile

Wiki Loves Monuments: Fotografați un monument, ajutați Wikipedia și câștigați!

Mai mult

Incidentul armat din gara Chișinău din 6 ianuarie 1918

De la Wikipedia, enciclopedia liberă

Incidentul din gara Chișinău din 6 ianuarie 1918 a reprezentat un incident cu caracter de element central al tentativei autorităților **Regatului României** de a susține militar **Sfatul Țării** de la **Chișinău** – amenințat de o lovitură de forță a **bolșevicilor** – înainte de dislocarea trupelor române de campanie dincolo de **Prut**. Incidentul a avut caracter militar și a implicat în calitate de protagoniști un eșalon de **voluntari ardeleni** sosiți de la **Kiev** – pregătiți de luptă – și forțe militare bolșevice din capitala **Basarabiei** ale „**Front-Otdel**” – filială a **RUMCEROD**-ului din **Odesa**. Rezultatul a fost reprezentat de neutralizarea (dezarmarea) unității de voluntari în gara orașului, precum și de stoparea avansului și retragerea forțele române de sprijin care ar fi urmat să contribuie la preluarea Chișinăului, trimise din Regat de către **Marele Cartier General**.

Contextul politic și strategic al acțiunii a fost reprezentat de două elemente pricipale. Primul a fost asociat cu incapacitatea **Consiliului Directorilor Generali ai Basarabiei** de a controla situația amenințată de presiunea forțelor bolșevice aflate în curs de organizare pe teritoriul guberniei, neputință care a fost un motiv pentru a solicita ajutor, inclusiv din partea **Guvernului României**. Al doilea element a fost reprezentat de interesul major al Regatului României de a beneficia – cu acordul reprezentanților **Antantei** și ai **Puterilor Centrale** – de stăpânirea militară a teritoriului **Moldovei Orientale**, în conjunctura favorabilă istoric pentru separarea teritoriului basarabean de **Imperiul Rus** – care se ivise și în contextul în care **Moldova Occidentală**, amenințată de foamete, nu se putea aproviziona ca efect al dezordinii din teritoriul situat între Prut și Nistru.

Un studiu prealabil de operații, efectuat de locotenent-colonelul **Ion Antonescu**, a prevăzut ca primă etapă a stabilirii dominației militare române în zonă – înainte de dislocarea unei **mari unități** peste Prut – o acțiune surpriză destinată să ocupe axa de transport **Tighina**/Bender - Chișinău - **Ungheni**. În ceea ce privește preluarea Chișinăului, aceasta ar fi trebuit efectuată cu efective de grăniceri și voluntari ardeleni.

Având forța aproximativă a unui batalion, eșalonul de voluntari ardeleni a ajuns în gara Chișinău în dimineața zilei de **6 ianuarie**, în condițiile în care sosirea sa, pregătită din timp, fusese deconspirată „*Filialei Forntului*” – organizația militară bolșevică de pe plan local, care între timp declanșase un puci pentru a prelua conducerea guberniei. Poziționate din timp, trupele bolșevice au forțat, prin folosirea armamentului individual din dotare și a **artileriei**, depunerea armelor de către detașamentul de voluntari. Dislocate cu 1 până la 2 zile înainte dincolo de Prut, trupele române de sprijin formate din 5 batalioane (din care 4 destinate direct Chișinăului) au întâmpinat o rezistență militară rusă semnificativă, care a determinat fie retragerea lor prin luptă, fie căderea în prizonierat.

După eșuarea pucului bolșevic din Chișinău, prizonierii supraviețuitori ai eșalonului de la Kiev au fost eliberați de forțele armate locale loiale guvernului moldovenesc. În scurtă vreme 4 divizii românești **au fost dislocate în Basarabia** și au forțat retragerea unităților militare bolșevice dincolo de **Nistru**.

Cuprins [<i>ascunde</i>]
 1 Contextul politic și strategic
 2 Preludiu
 2.1 Planul de operații
 2.2 Situația pe teren
 3 Desfășurare
 3.1 Eșalonul din Chișinău
 3.2 Trupele de sprijin
 4 Epilog
 5 Neclarități și controverse
 5.1 Rolul lui Gherman Pântea
 5.2 Telegrama de protest a lui Inculeț și Erhan
 5.3 Mitul instaurării unui regim sovietic în ianuarie 1918
 6 Referințe
 7 Bibliografie
 8 Legături externe
 9 Vezi și

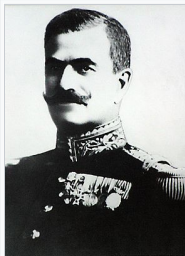
Contextul politic și strategic

 [modificare | modificare sursă]

La sfârșitul anului 1917 exista o penurie de alimente pe teritoriul **Moldovei Occidentale** rămase înafara ocupației germane, într-un context în care în Basarabia se aflau importante stocuri de provizii și teritoriul acesteia devenise amenințat de extinderea bolșevismului din sudul **Ucrainei**. Ca atare, atât Guvernul României cât și Aliaiți au devenit progresiv interesați de ceea ce se întâmpla la est de **Prut**, ultimii îndemnând autoritățile române să trimită trupe în Basarabia. Același îndemnuri au venit atât din partea generalului **Dmitri Șcerbaciov** – comandantul rus al **Frontului din Moldova** (care a precizat că trupele vor fi retrase după îndeplinirea misiunii acestora) cât și în mod aparent paradoxal din partea **Puterilor Centrale**, interesate să flexibilizeze pe români angajați în **negocierile de pace de la Focșani**, prin oferirea în compensație pentru **teritoriul dobrogean** a celui basarabean. Mai mult, luând act de declarațiile lui **Woodrow Wilson** și ale lui **Lloyd George**, prim ministrii **Ion I. C. Brătianu** și mai apoi **Alexandru Averescu** au ajuns la concluzia că în cazul unei victorii a **Antantei**, România nu va obține teritorii suplimentare. Oferta Basarabiei a devenit astfel în condițiile catastrofale de la finele lui 1917 deosebit de tentantă.^[1]

În contextul în care Basarabia se afla la sfârșitul anului 1917 sub teroarea trupelor rusești bolșevizate cantonate în **gubernie** și a bandelor de **dezertori** de pe front, **Sfatul Țării** nu a avut cum face față anarhiei instalate cu puținele sale unități militare (numite cohorte) – și ele contaminate parțial de bolșevism.^[1] Ca atare, într-o primă încercare datată 8 decembrie 1917, a solicitat – fără succes, trupelor aliate ajutor.^[2] Cererilor repetat având același subiect, adresate de **Consiliul Directorilor** atât generalului **Dmitri Șcerbaciov** cât și generalului **Henri Mathias Berthelot** de a trimite în Basarabia „trupe disciplinate și sigure” nu li s-a putut răspunde pozitiv, după cum nici demersurile făcute pe lângă guvernul **Ucrainei** nu au avut succes.^[3] Cererile similare făcute Guvernului Brătianu au fost inițial declinate de acesta, în contextul dificleilor raporturi în care se afla România cu Puterile Centrale (orice pretext furnizat acestora ar fi putut să determine o rupere a **armistițiului** și ocuparea restului de teritoriu rămas liber). Între timp însă, relațiile dintre statul român și guvernul de la Moscova s-au deteriorat, astfel că trimiterea unui număr limitat de unități române în luna decembrie 1917 peste Prut pentru a

Incidentul din gara Chișinău din 6 ianuarie 1918	
Parte a Participării României la Primul Război Mondial (Intervenția Armatei Române în Basarabia în 1918)	
 <div>Gara Chișinău, astfel cum a existat ea până în 1936</div>	
Informații generale	
Perioadă	6 ianuarie 1918
Loc	Gara Chișinău
Rezultat	Neutralizarea și dezarmarea unității de voluntari ardeleni de către unitățile bolșevice locale <p>Respingerea unităților de sprijin</p>
Casus belli	Tentativă de ajutor militar acordat de Regatul României guvernului Republicii Democratice Moldovenești <p>Tentativă de ocupare prin surprindere de către trupele române, a rutei de cale ferată Tighina/Bender - Chișinău - Ungheni</p> <p>Conservarea statusului inițial</p>
Modificări teritoriale	
Beligeranți	
 Armata Română	Trupe bolșevizate ale: <ul style="list-style-type: none"> Republicii Sovietice Odesa Republicii Democratice Moldovenești
Conducători	
Chișinău: Colonelul Popescu	Chișinău: V. Kaabak
Efective	
Eșalonul din Chișinău: 850 de militari	Chișinău: Trupe ruse:
Eșaloanele de sprijin: Direcția Ungheni –Chișinău	1 baterie de artilerie
2 batalioane de grăniceri	1 regiment de cavalerie
2 batalioane de voluntari ardeleni	(Nr ?) companii de infanterie
Direcția Leova –Chișinău	Trupe moldovenești: efective (Nr. ?) de infanterie
1 batalion de voluntari ardeleni	efective (Nr. ?) cavalerie
	Opuse la Ghidighici eșaloanelor 1 și 2: 2 divizii de cavalerie efective (Nr. ?) de infanterie
	Opuse eșalonului 3 de aprovizionare: Garnizoana din Ungheni
	Efective (Nr. ?) la Cornești
	Efective (Nr. ?) la Strășeni
	Opuse la Basarabeasca batalionului pornit din Leova : 1 regiment de infanterie
	1 regiment de artilerie
Modifică <i>date</i> / <i>text</i>	

Generalul **Constantin Iancovescu**, Ministrul de Război al Regatului României

alunga jefuitorii și revoluționarii din câteva sate basarabene, a determinat mai întâi trimiterea unui protest sovietic oficial,^[4] iar mai târziu arestarea ministrului României la **Petrograd** și confiscarea **Tezaurului** de către regimul bolșevic.^[5]

La 22 decembrie 1917, guvernul moldovenesc a solicitat printr-o telegramă (semnată de **Pantelimon Erhan**, **Ion Pelivan** și **Vladimir Cristi**)^[6] Ministerului de Război român ajutor militar,^[1] concretizat prin trimitere

„a unui regiment ardelenesc, cu posibilă urgență. Totodată, vă rugăm să ordonați ca acest regiment să stea la dispoziția directorului Republicii Moldovenești.”^[7]

Pe 24 decembrie^[8] în răspunsul său, Ministrul de Război român **Constantin Iancovescu** a a asigurat Sfatul Țării că 1.000 de militari ardeleni vor fi trimiși de la Kiev^[1] ca sprijin (aceștia fiind destinați inițial doar să tranziteze Chișinăul, spre România).^[6]

Preludiu

[modificare | modificare sursă]

Planul de operații

[modificare | modificare sursă]

La 2 ianuarie 1918, **locotenentul-colonel Ion Antonescu**, a înaintat un studiu privitor la dislocarea în Basarabia a unor formațiuni militare române. Scopul acestei dislocări ar fi urmat să fie asigurarea reaprovizionării trupelor care operau pe frontul român și a populației românești.^[9] Pentru aceasta ar fi urmat să se asigure circulația regulată a trenurilor de aprovizionare pe ruta **Odesa** – **Socola**, **Iași**, precum și asigurarea ordinii în teritoriul dintre Prut și Nistru prin împiedicarea jafurilor și formarea depozitelor.^[10]

Confruntarea eventuală cu unități bolșevice a fost prevăzută, drept care Antonescu a propus trimiterea unei divizii^[10] prevăzută cu mijloacele necesare și întărită un regiment de cavalerie,^[11] pentru a ocupa segmentul de cale ferată **Tighina**/ Bender – Socola – cu un puternic control al centrelor Bender și Chișinău. De asemenea, trupele diviziei ar fi urmat să aducă ordinea în zona afectată acesteia^[10] – pentru a asigura formarea depozitelor și ar fi urmat să se opună bandelor rusești înarmate – în cazul în care acestea ar fi urmat să încerce stabilirea stării de anarhie.^[12]

Ion Antonescu în anul 1918 (rândul de jos, în centru), alături de ofițeri din Secția Operațiuni a **Marelui Cartier General** Român

Planul respectiv a fost defalcat în două acțiuni deosebite.^[12]

- Prima ar fi trebuit să fie una rapidă – prin surprindere, pentru a fi ocupat traseul căii ferate dintre Ungheni (centru destinat trupelor române) și Tighina/Bender (destinat unor trupe loiale ucrainene, musulmane sau sârbe, aflate sub ordinul Comandamentului Rus). Cele două capete ale liniei ar fi trebuit ocupate simultan,^[12] pentru a se evita aruncarea în aer de către elemente ostile, a podului de peste Nistru. Chișinăul ar fi urmat apoi să fie ocupat cât mai rapid.^[13]
- A doua ar fi trebuit să fie trecerea Prutului de către trupele diviziei, pentru a fi concentrate în zona Chișinău-**Cărbuna**.^[12]

Ocuparea Chișinăului ar fi trebuit să revină unui efectiv format din 3 batalioane (2 de ardeleni și 1 de grăniceri), care după ocuparea Unghenilor ar fi urmat să plece de la Socola în 3 trenuri consecutive și să ajungă în capitala Basarabiei dimineața, pentru a dezarma elementele turbulente și a aresta capii acestora. Alături de cele 3 batalioane ar fi urmat să fie personal local din Chișinău, pentru a da comandanților informații în legătură cu punctele locale de interes (depozite, locuințe ale conducătorilor, localuri ocupate de trupe). De asemenea, în dotarea transporturilor de trupe ar fi urmat să fie material și echipe de cale ferată, precum și personal și material de poștă

și telegraf.^[13]

După concentrarea diviziei în zona dedicată, batalionul de grăniceri ar fi urmat să fie retras din Chișinău.^[14]

Situația pe teren

[modificare | modificare sursă]

Pe data de 26 decembrie trimiterea de mărfuri pe căile ferate către România a fost blocată de bolșevici, iar încercarea guvernanților basarabeni de a prelua sub controlul lor căile ferate, a eșuat, după cum a eșuat și intenția lui Șcerbaciov – la care apelase Sfatul Țării, de a trimite în Basarabia Divizia a 7-a Cavalerie și 61 Infanterie.^[15]

Sub pretextul cumpărării de produse alimentare,^[15] în scurt timp au sosit de la Kiev ofițerii ardeleni **Osvadă**, **Metăș** și **Ioan Vescan** și ulterior alți 20 de ofițeri ardeleni – pentru a pregăti sosirea eșalonului, pregătire care s-a făcut în strâns contact cu **Dimitrie Bogos**^[6] – șeful de **Stat Major** al trupelor basarabene.^[16] Ofițerii au fost cazați în împrejurimile orașului Chișinău în **comuna Lozova** cu concursul deputatului **Ion Codreanu**, care a convins țăranii să-i găzduiască deși unii instigatori au încercat să-i facă pe țăranii să le refuze primirea. La curent despre această operațiune au fost înafară de Bogos, deputații Sfatului Țării Ion Codreanu, **N. Codreanu** și I. Pelivan, precum și sublocotenentul Secară – care semnase o telegramă prin care a cerut urgentarea operațiunii.^[6]

Pe 30 decembrie guvernul român a decis cu asentimentul Aliaților trimiterea de trupe în Basarabia, dar la 1 ianuarie bolșevicii au preluat controlul asupra Gării din Chișinău, Poștei și Telgrafului.^[17] Având în vedere suprimarea anarhiei în teritoriul dintre Prut și Nistru, Comandamentul german a promis să nu profite de retragerea unor unități române din prima linie, destinate a fi folosite cu acest scop.^[18]

Declanșarea **tratativelor de pace de la Brest-Litovsk** precum și refuzul **Radei Centrale ucrainene** de a recunoaște **noua putere bolșevică** instalată la **Petrograd**, au creat condiții favorabile pentru ca Sfatul Țării să declare separarea de **Imperiul Rus**. Astfel, într-una dintre instrucțiunile delegației din **Gubernia Basarabia** care ar fi urmat să plece pe 6 ianuarie 1918 spre **Brest-Litovsk**, a fost precizat faptul că delegația în cauză nu urma să recunoască **Sovietul Comisarilor Poporului** decât în calitate de guvern al **Velikorusiei**. Atitudinea în cauză a determinat însă accentuarea presiunilor bolșevice asupra **Sfatului Țării**, drept care la **5 ianuarie** 1918 subdiviziunea ***Front-Otdel*** (condusă de V. Kaabak) a organizației militare bolșevice **RUMCEROD** din **Odesa**, împreună cu câteva unități militare bolșevizate (conduse de I. Melioșin și E. Venedictov), au declanșat o operațiune împotriva parlamentului moldovenesc, guvernului și susținătorilor acestuia.^[19]

*Articol principal: **Tentativa bolșevică de preluare a puterii în Chișinău din 5 ianuarie 1918.***

În aceeași zi^[20] în sprijinul detașamentului care urma să sosească^[3] au pornit spre **Basarabia** 2 batalioane de voluntari ardeleni^[21] (un al treilea trecuse deja Prutul cu 1 zi înainte)^[22] și 2 batalioane de grăniceri români.^[23] Misiunea forțelor de sprijin a fost aceea de a se alătura detașamentului din Chișinău pentru a nimici împreună bandele rusofone antiunioniste, pentru a apăra populația românească cu avutul său și depozitele de materiale, precum și de a asigura securitatea guvernului și a instituțiilor de stat create în Basarabia.^[21]

Aflat la Iași, ambasadorul francez Saint-Aulaire i-a telegrafiat la **5/18 ianuarie** 1918 consulului Sarrée de la Chișinău:^[24]

„Toți colegii mei, trimișii altor puteri aliate și eu, de asemenea, suntem împuterniciți să vă declarăm oficial că intrarea trupelor române în Basarabia este o acțiune pur militară cu scopul asigurării normale a spatelui frontului ruso-român în corespundere cu regulile existente în toate statele beligerante. Din această cauză intrarea trupelor române în Basarabia nu poate influența nici situația politică existentă din Basarabia, nici viitorul acestei țări.”^[24]

Desfășurare

[modificare | modificare sursă]

Eșalonul din Chișinău

[modificare | modificare sursă]

Eșalonul de ardeleni (cu un efectiv de 850 de oameni conform lui **Constantin Kirîțescu**^[20] și de aproximativ 1.000 de oameni conform istoricului **Dorin Dobrin****cu**) a fost trimis de la **Darnița** (**Kiev**), având ca misiune declarată paza depozitelor de subzistențe ale Armatei Române,^[25] de comun acord cu autoritățile ucrainene. Transportul detașamentului s-a făcut însă fără luarea unor măsuri de siguranță informativă și militară.^[26] Acesta ar fi trebuit să ajungă în gara Chișinău între miezul nopții și ora 1 a zilei de 6 ianuarie, dar datorită neregularității mersului trenurilor acesta la ora 2 noaptea ajunsese de abia în **Tighina**. Înștiințate telegrafic de aici că la ora 2³⁰ ar fi urmat să plece spre capitala Basarabiei o forță de ardeleni de aproximativ 1 batalion, autoritățile ***Front-Otdel-ul*** au luat măsuri prin comisariatele gărilor Tighina și Chișinău ca unitatea să nu poată sosi în capitală decât pe la orele 5-6 (aceasta dealtfel a și ajuns pe la 5⁴⁰).^[27]

“ [...] Așa de bine au știut străinii să ne dezguste de noi înșine și de frații noștri, încât mulți Moldoveni s-au lepădat de neam și au ajuns să socotească dușmani pe înșși frații

” Trupele bolșevice – comandate de Kaabak, din Bateria a 60-a rusă, Regimentul Căzăcesc de Cavalerie Nr. 4 și companiile de Gardă Roșie, alături de moldoveni^[20] din Regimentul 1 Infanterie și din regimentele de cavalerie,^[27] au ocupat din timp gara și împrejurimile instalând tunuri în baterii și mitraliere pe acoperișuri.^[20] A doua zi pe 6 ianuarie,^[19] la contactul cu detașamentului situația a degenerat.^[20] Deși Inculeț și Erhan au încercat să prevină dezarmarea transilvănenilor, venind în rândul trupelor moldovenești pentru a le convinge să se întoarcă în cazărmi,

Într-o Români. Întrămplare de la 6 ianuarie 1918, când moldovenii povățuiți de străini, și-au bătut joc de voluntarii transilvăneni, este o dovadă de starea în care ne-au adus acești străini, [...]^[28]

— Chemarea adresată de Comitetul Central al Studenților români din Basarabia către tineretul basarabean, 24 ianuarie/6 februarie 1918

În același timp în care primii morți și răniți au căzut dintre soldații ardeleni, Ghighiniță s-a întors la compania sa. Culcate la pământ trupele ardelenesti au pus mâna pe arme și ulterior au primit ordinul de a se retrage la adăpost după vagoane. Mai multe tentative de atac – respinse, au survenit din partea rușilor, dar în scurt timp ardelenii au rămas fără muniție și comandantul eșalonului a trebuit astfel să decidă capitularea.^[29] Victime ale unei confuzii, ardelenii au depus astfel armele și s-au predat,^[20] printre morți (13 la număr^[30] aflându-se până la urmă și comandantul eșalonului.^[27] Victime au existat în ambele tabere.^[25] Morții din această luptă,^[31] împreună cu alte patru victime ale unui **bombardament** executat de un avion german tot în zona gării feroviare la 6 mai 1917,^[32] au fost singurele victime directe ale războiului, din Chișinău.^[31]

După ce ofițerii au fost separați de trupă,^[29] detașamentul dezarmat a fost dus la **cazarmă**^[33] și răniții au fost transportați la cel mai apropiat spital, aflat în clădirea Liceului Eparhial de fete.^[34] Soldații și ofițerii ardeleni arestați cu acest prilej au fost eliberați grație implicării trupelor moldovenești de abia pe **9 ianuarie**,^[35] după ce au fost bățuiți, batjocoriți și scuipați pe străzile orașului.^[20]

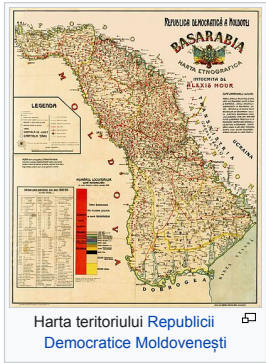
În apărarea ardelenilor a intervenit personal locotenent-colonelul basarabean **Gheorghe Andronache**,^[36] comandant al Detașamentului de Gardă și Cavalerie pentru ordinea publică în Chișinău.^[37] Acesta riscându-și viața a oprit lupta și a vorbit ferm și convingător față de soldații ruși și moldoveni răzvrățiți. S-a deplasat la Comandamentul Garnizoanei Chișinău și a negociat cu comandanții bolșevici încetarea focului, pentru a fi evitată decimarea detașamentului de ardeleni. A oferit de asemenea acestora ajutor medical, ocazia de a face baie, precum și hrană caldă.^[36] Venit la gară să protesteze împotriva uciderii soldaților ardeleni de către bolșevici, **Anton Crihan** a fost însă arestat. Acesta a reușit să evadeze ulterior și a fugit la Iași, unde s-a implicat în urgentarea implicării militare a României, în Basarabia. ^[38]

Scopul unității de voluntari fiind acela de a se pune la dispoziția conducătorilor **Republicii Democratice Moldovenești** pentru a asigura ordinea, dezarmarea încă de la debarcare a acesteia a făcut ca misiunea în cauză să eșueze lamentabil.^[7] Câțiva deputați ai Sfatului Țării au fost prinși de forțele militare bolșevice, iar alții – amenințați cu moartea au părăsit Chișinăul.^[39] Dintre Directorii generali, trei au mers la Iași pentru a susține acolo trecerea Prutului de către Armata Română. Odată acest fapt cunoscut – de teama acuzațiilor de complicitate cu românii, Inculțeș și Erhan au semnat o telegramă, prin care au cerut încetarea intervenției armate și retragerea trupelor române din Basarabia.^[15]

Anton Crihan (aici aproximativ în 1940)

Trupele de sprijin [modificare | modificare sursă]

Avansul trupelor de sprijin trimise din **Regatul României** a fost și el stopat de către trupele ruse,^[20] după ce unitățile acestora au trecut Prutul având ca motiv preluarea pazei unor depozite de alimente și armament de la Armata Rusă, într-o mișcare coordonată cu prezumtiva sosire a unității de ardeleni de la Kiev.^[5]

Ordinul inițial dat acestor unități a fost acela de a se evita folosirea forței și ciocnirile cu unitățile bolșevice. Un batalion de voluntari ardeleni a intrat în Basarabia pe la **Leova** în 4 ianuarie,^[22] iar de la Iași au pornind spre Chișinău pe 5 ianuarie 1918 detașamente de sprijin^[20] formate din două batalioane din Regimentul 1 Grăniceri și două batalioane de voluntari ardeleni. Organizarea acestora s-a făcut pe 3 eșaloane – direct de către Marele Cartier General, iar comanda lor a fost încredințată locotenent-colonelului N. Dimitriu sub direcțiunea superioară a generalului rus Kantzeroff. În compunerea celor 3 eșaloane au intrat:^[23]

- Eșalonul I: Batalionul III din Regimentul 1 Grăniceri, 1 batalion de voluntari ardeleni din **Regimentul 19 Infanterie** și comandantul detașamentului.^[23] Generalul rus Kantzeroff – a fost inclus în calitate de reprezentant al lui **Șcerbaciov**.^[20]
- Eșalonul II: Batalionul I din Regimentul 1 Grăniceri și 1 batalion de voluntari ardeleni din **Regimentul 27 Infanterie**.^[23]
- Eșalonul III: trenurile de luptă ale celor 4 batalioane.^[23]

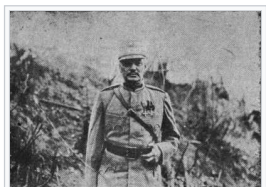
Primele 2 eșaloane au debarcat la **Ghidighici**^[20] în ziua de 6 ianuarie începând cu ora 11. În raport cu direcția de înaintare spre Chișinău, Batalionul III Grăniceri a fost dispus în aripa dreaptă și a avut ca obiectiv partea de sud-vest a orașului, Batalionul de voluntari ardeleni din Regimentul 27 Infanterie a fost dispus în centru – pe șosea și calea ferată având ca obiectiv gara orașului, iar Batalionul de voluntari ardeleni din Regimentul 19 infanterie în aripa stângă având cu obiectiv partea de nord-vest a capitalei.^[23] La 6 seara trupele s-au pus în mișcare spre Chișinău, dar s-au angajat în luptă cu trupe rusești concentrate de bolșevici – care aflaseră de sosirea trupelor române. Două divizii de cavalerie, multă infanterie și artilerie au angajat în luptă eșaloanele debarcate – lipsite de munițiile^[20] și hrana^[23] aflate în cel de-al treilea eșalon lăsat în urmă, oprit și el la **Ungheni** pe dreapta **Prutului** de trupele bolșevice.^[20]

La ora 20 în lipsa știrilor despre cel de-al treilea eșalon, una dintre locomotivele eșaloanelor debarcate a fost trimisă în recunoaștere cu un ofițer și o grupă de mitraliere înapoi în întâmpinarea trenului regimentar, pentru a-i grăbi venirea și pentru a-i acorda un eventual suport. La 4-5 km înapoi acțiunea de recunoaștere a trebuit stopată, deoarece linia era distrusă și în respectivul punct dintr-un tren debarcau cazaci ostili trupelor române. Ca efect al informației că linia ferată fusese tăiată, batalioanele s-au oprit pe aliniamentul atins (**stația Petricani**). La ora 22 a parvenit prin intermediul maiorului Nadolu venit de la marele Cartier General din Iași cu o mașină, știrea că cel de-al treilea eșalon nu mai poate ajunge. Ca efect al imposibilității de aprovizionare, comandantul detașamentului a hotărât ruperea luptei și retragerea,^[23] mai întâi în pădurea **Durleștilor**.^[20] În urmărirea românilor a pornit în noapte de 7 ianuarie cavaleria rusă.^[15] După concentrarea trupelor în stația Ghidighici pe data de 7 ianuarie, retragerea a continuat la ora 8 dimineața^[23] spre **Trușeni**,^[20] **Scoreni** (sosire la ora 9, repaos de 4 ore), **Ulmu** (unde s-a sosit la ora 18, într-o zonă cu populație foarte ostilă). Cantonarea s-a făcut într-o pădure, la 6 km de Ulmu. Pe 9 ianuarie 1918 trupa a sosit la ora 9.30 la **Ciuculeni** și la ora 13 a pornit din **Bujor** spre **Nemțeni**. Pe 11 ianuarie detașamentul a reluat marșul spre **Costuleni**, iar în data de 12 ianuarie la orele 18 a reajuns în Iași.^[23]

Cel de-al treilea eșalon a reușit totuși să treacă de **Ungheni**^[20] (unde se afla o garnizoană rusă semnificativă,^[40] bolșevizată^[5]) dar numai după ce acesta a fost ocupat de o companie românească de grăniceri. Atacat la **Cornești**, eșalonul a pierdut pe generalul Nekrasov – comandantul Armatei a IX-a ruse și pe colonelul Sokolov,^[20] iar pe 9 ianuarie în gara **Strășeni** a fost copleșit de forțe bolșevice.^[41]

Batalionul care a trecut Prutul pe la Leova – ajuns în a doua zi la **Basarabeasca** (localitate pe lângă care trecea linia ferată ce străbătea Basarabia, pornind dela Chișinău),^[22] a căzut în cea mai mare parte în prizonierat^[42] fără luptă. Aceasta s-a întâmplat ca urmare a deciziei eronate a comandantului unității, de a accepta încartiriurea și dezarmarea preventivă prealabilă în respectiva localitate – dominată de un regiment de **infanterie** și unul de **artilerie** rusești.^[43]

Epilog [modificare | modificare sursă]

Generalul Ernest Broșteanu în Basarabia în anul 1918

În condițiile derulării puciului bolșevic a urmat o a doua cerere de ajutor din partea Guvernului Republicii Democratice Moldovenești adresată Guvernului României,^[44] ca urmare a unei hotărâri din 6 ianuarie 1918 a unioniștilor^[45] (sprijinită ulterior de adunarea secretă a Blocului Moldovenesc^[46] – cea mai puternică facțiune^[47] din Sfatul Țării).^[48] Patru divizii române aflate la dispoziția **Corpului VI Armată** (11 și 13 infanterie și 1 și 2 cavalerie)^[49] însoțite de către comandantul **Misiunii Militare Franceze** franceze – generalul **Henri Mathias Berthelot**, au avansat peste Prut în data de 10 ianuarie 1918^[50] în baza unei înțelegeri între Aliați.^[51]

*Articol principal: **Intervenția Armatei Române în Basarabia în 1918**.*

Trecerea peste Prut a fost asigurată de către Brigada 1 Grăniceri, care a asigurat celor 4 divizii ocuparea podurilor și a raioanelor cu **vaduri** și apărarea **flancurilor** la trecerea râului. Ulterior grănicerii au rămas în dispozitiv de pază pe malul drept al Prutului.^[21]

Pe data de 13 ianuarie **Divizia 11 Infanterie** a generalului **Ernest Broșteanu** a intrat în Chișinău,^[50] ultimii jefuitori părăsind orașul pe 16

ianuarie.^[52]

Neclarități și controverse [modificare | modificare sursă]

Rolul lui Gherman Pântea [[modificare](#) | [modificare sursă](#)]

Gherman Pântea – adjunct al titularului Directoratului General de Război și Marină din Basarabia (dar cel care de fapt a exercitat de facto autoritatea postului,^[53] dat fiind că **directorul Cojocaru** era bolnav^[54]), a fost acuzat în ziarul „Epoca” din **12 martie** 1935 de către istoricul și genealogistul Emanoil Hagi Moscu, precum că ar fi fost autorul masacrelor voluntarilor ardeleni din noaptea de 6 ianuarie 1918 din gara Chișinău. Aceste acuze au fost formulate aducându-se ca probă corespondența din ianuarie 1918 a lui Pântea cu căpitanul Anatol Popa din **Bălți**, împușcat ulterior de trupele române. Într-unul din pasajele din respectiva corespondență, ex-adjunctul a afirmat:^[53]

„eu am dat ordin să iasă la front toată armata moldovenească; când am aflat că românii vin cu prea mari forțe, am schimbat ordinul”^[53]

În apărarea lui Pântea, a cărei atitudine din ianuarie 1918 a fost caracterizată de către revista „Patrimoniul”^[53]

„drept cel puțin stranie... ambiguă, greu de definit^[53]”

s-a ridicat însă istoricul Nicolae Iorga.^[53] Aceeași revistă „Patrimoniul” a speculat că ar fi fost posibil ca respectiva ambiguitate să îi fi fost impusă lui Gherman Pântea de contextul extrem de dificil în care a fost obligat să acționeze.^[53] Ion Pelivan ilustrează însă persoana lui Pântea din acele zile, astfel:^[54]

„sublocotenent Pântea Gherman, băiat tânăr, cu studiile neterminate și care nu avea tactul cerut de timpurile grele și mai ales pe atunci el singur nu-și lămurise încă direcția conduitei sale, nu știa: spre Prut sau Nistru, era prea tânăr.”[54]

Este de menționat că până la urmă acesta (Pântea), a fost el însuși arestat de către „Front-Otdel”, fiind eliberat odată cu soldații ardeleni pe 9 ianuarie de către propriile sale trupe moldovenesti.^[35]

Telegrama de protest a lui Incuț și Erhan [[modificare](#) | [modificare sursă](#)]

Pe 6 ianuarie președintele Sfatului Țării **Ion Inculeț** și președintele Consiliului de Directori **Pantelimon Erhan** au încercat să trimită Cartierului General Rus de la Iași, reprezentanților Guvernelor aliate precum și Guvernului Român telegrame de protest contra intrării Armatei Române în Basarabia. Aceștia au solicitat numai trimiterea de trupe ruse. La nivelul Telegrafului Poștal Militar din Chișinău, s-a încercat în secret stoparea expedierii acestor telegrame.^[55]

„Protestăm împotriva introducerii armatelor românești pe teritoriul Republicii Moldova. Vă cerem categoric încetarea imediată a trimerii trupelor și rechemarea imediată a trupelor deja plecate peste graniță. Intrarea trupelor românești în Basarabia ne amenință cu ororile războiului civil care a și început. Trupele rusești trebuie lăsate să treacă liber fără vreun impediment.”

—6 ianuarie 1918, Iași, Guvernului României^[56]

Este posibil ca Erhan și Incuțel să fi fost forțați de către bolșevici să protesteze pentru a opri intervenția militară română, dar pe de altă parte este la fel de posibil ca ei să fi fost împotriva acesteia. Argumente pentru ultima variantă sunt situarea acestora la stânga spectrului politic, dorința lor de a vedea republica fie independentă fie drept parte autonomă a unei Federații Ruse – ca cea mai bună oportunitate pentru reformă, precum și absența lui Incuțel la ședința Sfatului Țării în care s-a hotărât trimiterea unei misiuni la Iași și înălțarea acestuia din delegația care ar fi urmat să fie trimisă la **Brest-Litovsk**, în momentul în care acest a susținut încorporarea Basarabiei într-o Federație Rusă. De asemenea, Erhan și Incuțel au fost forțați să ordone revoulor moldovenesci să lupte împotriva înaintării trupelor române. Cu toate că telegrama respectivă a fost interceptată, totuși câteva unități moldovenesti au luptat alături de revoluționarii ruși împotriva soldaților români.^[57]

Mitul instaurării unui regim sovietic în ianuarie 1918 [[modificare](#) | [modificare sursă](#)]

Cu scopul de a justifica **anexarea de către URSS a Basarabiei în 1940**, istorici **moldoveniști** din **perioada sovietică** au încercat să creeze mitul stabilirii a unui regim sovietic în Basarabia^[58] anterior intervenției românești din ianuarie. Sosirea unității de ardeleni în Chișinău a fost astfel considerată a fi una dintre variantele de început ale atacului împotriva regimului sovietic instaurat. Necesitățile impuse de justificarea acestui mit, au făcut să fie ignorate atât realitatea declanșării reale a atacului românesc cu o zi înaintea la Ungheni, cât și existența unor operațiuni limitate ale armatei române în zona unor sate din stânga Prutului în decembrie 1917, zonă unde temporar în acea perioadă, actualul oraș de frontieră **Leova** a fost în mâna trupelor române.^[59]

În mod similar, data de 6 ianuarie 1918 a fost propusă de istorici moldoveni drept dată de început a [Intervenției Aliate în Războiul Civil Rus](#). Cu toate acestea, istoricii din [Moscova](#) au ignorat intervenția română din Basarabia și au stabilit ca dată de start oficială a intervenției, atacul Aliatilor asupra portului [Murmansk](#)^[59] din 6 martie 1918.^[60]

Referințe [[modificare](#) | [modificare sursă](#)]

1. ^{a b c d} [Istoria românilor: Cu o privire mai largă...a\)...](#), Țurcanu, 2007, Subcap: Primii pași spre unire
2. ^a [Istoria românilor: Cu o privire mai largă...a\)...](#), Țurcanu, 2007, Subcap: De la autonomie la autodeterminare
3. ^{a b} [Istoria războiului pentru...](#), Kirîțescu, 1989, v. 2 p. 240
4. ^{a en} [The Bessarabian question in communist historiography...](#), van Meurs, 1994, p. 63
5. ^{a b c} ^{en} [The Bessarabian question in communist historiography...](#), van Meurs, 1994, p. 64
6. ^{a b c d} [Teritoriul dintre Prut și Nistru în cîteva ipostaze...](#), Țurcanu, 2012, p. 286
7. ^{a b} [1917 – 1918. Acțiune militară și mișcare...](#), Popa, 2008, p. 63
8. ^{a ru} [Социально-экономическая и политическая эволюция Молдовы... \[Evoluția socio-economică și politică a Moldovei...\]](#), Назария [Nazaire], 2016, p. 27
9. ^a [Ion Antonescu și basarabia](#), Dobrinescu, Tompea, p. 349
10. ^{a b c} [Ion Antonescu și basarabia](#), Dobrinescu, Tompea, p.350
11. ^a [Ion Antonescu și basarabia](#), Dobrinescu, Tompea, p.352
12. ^{a b c d} [Ion Antonescu și basarabia](#), Dobrinescu, Tompea, p.353
13. ^{a b} [Ion Antonescu și basarabia](#), Dobrinescu, Tompea, p.354
14. ^a [Ion Antonescu și basarabia](#), Dobrinescu, Tompea, p.355
15. ^{a b c d e} ^{ru} [Освободительный поход... \[Campania de eliberare...\]](#), Мельтюхов [Melytukhov], Румынское вторжение [Inviaza română]
16. ^{a b c d} [Teritoriul dintre Prut și Nistru în cîteva ipostaze...](#), Țurcanu, 2012, p. 288
17. ^{a ru} [Социально-экономическая и политическая эволюция Молдовы... \[Evoluția socio-economică și politică a Moldovei...\]](#), Назария [Nazaire], 2016, p. 28
18. ^{a ru} [Социально-экономическая и политическая эволюция Молдовы... \[Evoluția socio-economică și politică a Moldovei...\]](#), Назария [Nazaire], 2016, p. 29
19. ^{a b c} [Istoria românilor: Cu o privire mai largă...a\)...](#), Țurcanu, 2007, Subcap: O tentativă bolșevică de lovitură de stat
20. ^{a b c d e f g h i j k l m n o p q} [Istoria războiului pentru...](#), Kirîțescu, 1989, v. 2 p. 241
21. ^{a b c} [Neagoe, Sever; Văduva, Gheorghe; Tender, Ilie; Istoria grănicerilor și începutul Poliției de Frontieră](#), Ed. Scaiul; București; 2004; ISBN 973-801512-X; p. 232; accesat la 19 noiembrie 2016
22. ^{a b c} [Aminții](#), Talpeș, 2008, p.83
23. ^{a b c d e f g h i j} [Corniciuio, Gr.; Opreș, St.; Dumitrescu, A.; Contribuția la istoricul grănicerilor, Vol. III; București; 1936; p. 101-109 \(fragment\) în: Contribuția grănicerilor români la faurirea României Mari](#); 1918-2008, 90 de ani de la faurirea României Mari; accesat la 19 noiembrie 2016
24. ^{a b} [Nazaria, Sergiu; Stepaniuc, Victor; Apariția problemei basarabene în relațiile internaționale](#), Revista moldovenească de drept internațional și relații internaționale, nr. 4/2010; Chișinău; p. 143; accesat la 29 aprilie 2017
25. ^{a b} [Dobrinu, Dorin; Intrarea trupelor române în Basarabia, ianuarie 1918 \(I\)](#); 11 decembrie 2017; moldova.europalibera.org
26. ^a [Giurcă, Ion; Akademos, Prezența Armatei Române în Basarabia la începutul anului 1918; Nr. 4 \(47\) 2017](#), p. 116
27. ^{a b c} [Ion Tudos: ..., Tărăță, 2012, p. 8](#)
28. ^a [Comitetul Central al Studenților români din Basarabia; Chemarea adresată de Comitetul Central al Studenților români din Basarabia către tineretul basarabean; România Nouă, 24 ianuarie 1918](#)
29. ^{a b c} [Negrea, Cristian; Curățirea Basarabiei \(II\) – Bătălia](#); 4 iunie 2011; accesat la 25 noiembrie 2016
30. ^a [Ioan Pelivan : istoric al mișcării...](#), Constantin, Negre, Negru, 2012, p. 378
31. ^{a b} [Chișinăul în anii primului război mondial...](#), Suveică & Păslariuc, 2018, p. 5
32. ^a [Chișinăul în anii primului război mondial...](#), Suveică & Păslariuc, 2018, p. 5
33. ^a [Bzevizoni, Gheorghe Gavril; 40 de ani din viața Basarabiei – 1877-1917; Însemnări pe marginea amintirilor tatălui meu](#); Din Trecutul Nostru, Anul VII, August-Septembrie 1939; Chișinău; p. 89; accesat la 16 noiembrie 2016
34. ^a [Ion Tudos: ..., Tărăță, 2012, p. 9](#)
35. ^{a b} [Gherman Pântea între mit...](#), Constantin, 2010, p. 66
36. ^{a b} [Făuritori ai Unirii Basarabiei cu România – Locotenent-colonel...](#), Munteanu, 2018, p. 128
37. ^a [Făuritori ai Unirii Basarabiei cu România – Locotenent-colonel...](#), Munteanu, 2018, p. 127
38. ^a [Nedelciuc, Corneliu & Stroe, Manuela; Personalități ale Unirii Basarabiei cu România în 1918; Memoria Otlului și Romanaiilor, An. VII, nr. 5 \(75\) mai 2018](#), p. 88
39. ^a [Gherman Pântea între mit...](#), Constantin, 2010, p. 65
40. ^{a en} [The Bessarabian question in communist historiography...](#), van Meurs, 1994, p. 62
41. ^a [Istoria războiului pentru...](#), Kirîțescu, 1989, v. 2 p. 242
42. ^a [Aminții](#), Talpeș, 2008, p.88
43. ^a [Aminții](#), Talpeș, 2008, p.84

44. [^] ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g *Istoria românilor: Cu o privire mai largă...*..., Țurcanu, 2007, Subcap: O descălecare românească în Basarabia
45. [^] ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g *Ioan Pelivan : istoric al mișcării...*, Constantin, Negrei, Negru, 2012, p. 380
46. [^] ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g *Ioan Pelivan : istoric al mișcării...*, Constantin, Negrei, Negru, 2012, p. 384
47. [^] ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g *Ioan Pelivan : istoric al mișcării...*, Constantin, Negrei, Negru, 2012, p. 124
48. [^] ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g *Ioan Pelivan : istoric al mișcării...*, Constantin, Negrei, Negru, 2012, p. 213
49. [^] ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g *1917 – 1918. Acțiune militară și mișcare...*, Popa, 2008, p. 64
50. [^] ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g *Gherman Pântea între mit...*, Constantin, 2010, p. 67
51. [^] ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g *Gherman Pântea între mit...*, Constantin, 2010, p. 69
52. [^] ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g *Gherman Pântea între mit...*, Constantin, 2010, p. 68
53. [^] ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g *Gherman Pântea între mit...*, Constantin, 2010, p. 71
54. [^] ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g *Ioan Pelivan : istoric al mișcării...*, Constantin, Negrei, Negru, 2012, p. 377
55. [^] ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g *Ioan Pelivan : istoric al mișcării...*, Constantin, Negrei, Negru, 2012, p. 379
56. [^] ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g *Rotaru, Florin; Basarabia română. Antologie.* Editura Semne; București; 1996; p. 128 (Traducere din: Clark, Charles Upson, *Bessarabia*, Capitolul XIX: Anarhia în Basarabia; New York, 1927)
57. [^] ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g *The Bessarabian question in communist historiography...*, van Meurs, 1994, p. 65
58. [^] ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g *The Bessarabian question in communist historiography...*, van Meurs, 1994, p. 265
59. [^] ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g *The Bessarabian question in communist historiography...*, van Meurs, 1994, p. 266
60. [^] ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g *Освободительный поход... [Campania de eliberare.], Мельтюхов [Meltyukhov], Германия-Румыния-РСФСР [Germania, România, RSFSR]*

Bibliografie [[modificare](#) | [modificare sursă](#)]

- Popa, Vasile; 1917 – 1918. *Aciune militară și mișcare național-politică în Basarabia*; Armata Română și unitatea națională: studii și comunicări; Ed. Delta Cart Educational; 2008; ISBN 9789737816658; pp. 62-66
- Constantin, Ion; *Gherman Pântea între mit și realitate*; Editura Biblioteca Bucureștilor; București, 2010; ISBN 978-973-8369-83-2.
- Constantin, Ion; Negrei, Ion; Negru, Gheorghe; *Ioan Pelivan : istoric al mișcării de eliberare națională din Basarabia*; Ed. Biblioteca Bucureștilor; București; 2012; ISBN 978-606-8337-39-5; pp. 377-386
- Kirilescu, Constantin; *Istoria războiului pentru întregirea României* - Ediția a III-a, vol. II; Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1989. ISBN 973-29-0048-2
- Dobrinescu, Valeriu Florin; Tompea, Doru; *Ion Antonescu și Basarabia* în Dumitrescu, Horia; Muzeul Vrancei (coordonatori); *1917 pe Frontul de Est*, lucrările Simpozionului Național „1917 pe Frontul de Est”, Focșani, 1997 - Ed. a II-a; Editura Pallas; Focșani; 2015; ISBN 978-973-7815-66-1; pp. 349-356
- [ru] Мельтюхов, Михаил [Meltuykhov, Michael]; *Освободительный поход Сталина. 2006* [Campania de eliberare a lui Stalin]; Издательство Эксмо [Eksmo]; Москва [Moscow]; 2006; ISBN: 5-699-17275-0
- Munteanu, Anatol; *Făuritori ai Unirii Basarabiei cu România – Locotenent-colonel Andronache Gheorghe*; Revista de Științe Militare, Nr. 4 (53) Anul XVIII, 2018; pp. 124-131
- [ru] Назария, С.М.; [Nazaire, S. M.]; *Социально-экономическая и политическая эволюция Молдовы в период первой мировой войны (1914–1918)* [Evoluția socio-economică și politică a Moldovei în perioada Primului Război Mondial (1914-1918)]; Русин [Rusin], 2 (44) / 2016; c. 19-43
- Suveică, Svetlana & Păslariuc, Virgil; *Chișinăul în anii primului război mondial: de la hotarul de vest al Imperiului rus la hotarul de est al României Mari*; Plural, Vol. 6, nr. 1, 2018; pp. 5-42
- Talpeș, Petru; *Amintiri*; Ed. Mirton; Timișoara; 2008; ISBN 978-973-52-0485-3.
- Tărăță, Orest; *Ion Tudos: un distins patriot*; Funcționarul public, Nr. 20 (393) octombrie 2012; pp. 8-9
- Turcanu Ion; *Istoria românilor: Cu o privire mai largă asupra culturii române*; Ed. Istros; Brăila; 2007; Cap. XXII: România în anii Primului Război Mondial și desăvârșirea unității naționale, Subcap. – Un fenomen mai mare decât o surpriză: realizarea unității naționale, a) – Unirea a început în Basarabia
- Turcanu, Ion; *Bessarabiana, Teritoriul dintre Prut și Nistru în cîteva ipostaze istorice și reflecții istoriografice*; Ed. Carditcod; 2012; ISBN 978-9975-4337-0-9
- [en] van Meurs; Wim P. *The Bessarabian question in communist historiography: nationalist and communist politics and history-writing*; East European Monographs; Boulder; 1994; ISBN 978-08-8033-284-2; pp. 61-66 (The October Revolution), pp. 265-266 (Establishing Soviet Rule)

Lectură suplimentară

- Stănescu, Marin C.; *Armata română și unirea Basarabiei și Bucovinei cu România, 1917-1919*; Ed. Ex Ponto; Constanța; 1999; ISBN 9789739385756
- Țicu, Octavian; *6 ianuarie 1918 și controversele unei dispute româno-sovietice*; 23 martie 2018; Conferință internațională „Marea Unire a Românilor (1918) – Istorie și Actualitate”, Iași, 22–24 martie 2018
- Din presa epocii:
 - *Un Blăstăm. Cum au primit Moldovenii pe frații lor din Transilvania la Chișinău*; Ardealul, an II, nr. 3, din 13 ianuarie 1918
 - *Bolșevicii la Chișinău*; Cuvânt Moldovenesc, an V, nr. 5, din 14 ianuarie 1918

Legături externe [[modificare](#) | [modificare sursă](#)]

- **[ru]** Березняков, Николай Васильевич [Bereznaĭkov, Nikolai Vasilievici]; *Борьба трудящихся Молдавии против интервентов и внутренней контрреволюции (1917-1922) - Сборник документов и материалов* [Lupta oamenilor muncii din Moldova împotriva intervențiștilor și a contrarevoluției interne (1917-1922) - Colecție de documente și materiale]; Картя Молдовеняскэ [?]; Кишинэу [Chișinău]; 1967; Documentele № 14—22 БОРЬБА С ИНТЕРВЕНТАМИ В РАЙОНЕ КИШИНЕВА [Lupta împotriva intervențiștilor în zona Chișinăului] - pp. 29-37

**Portal România în
Primul Război Mondial**

Portal Primul Război Mondial

Vezi și [[modificare](#) | [modificare sursă](#)]

- **Corpurile Voluntarilor Români din Rusia**

v · d · m

Incidente și acțiuni militare în Basarabia 1917–1940

[arată]

v · d · m

Corpurile Voluntarilor Români din Rusia

[[arată](#)]

Categorii: [Articole bune](#) | [Republica Democratică Moldovenească](#) | [Intervenția Armatei României în Basarabia \(1917-1918\)](#) | [1918 în România](#)

Ultima editare a paginii a fost efectuată la 5 iulie 2020, ora 20:34.

Acest text este disponibil sub licența [Creative Commons cu atribuire și distribuire în condiții identice](#); pot exista și clauze suplimentare. Vedeți detalii la [Termenii de utilizare](#).

[Politica de confidențialitate](#) [Despre Wikipedia](#) [Termeni](#) [Versiune mobilă](#) [Dezvoltatori](#) [Statistics](#) [Cookie statement](#)